

Eram la Muzeul de Artă Recentă din București când am început să scriu acest text. Încercam să formulez ceva despre ce înseamnă să fii spectator de film, când am ridicat privirea și am dat cu ochii de prim-planul unui bărbat cu fața schimonosită într-o grimasă peste care o pensulă trăsesese linii dezordonate cu negru, galben, roșu și roz. Fotografia era alb negru, iar culorile vii acopereau haotic o parte din gura bărbatului, bărbia, unul dintre obraji, o tâmplă. Arăta ca și cum cineva lovise cu vopsea în tonul emoției pe care o transmitea fața lui. M-am întrebat dacă îmi place sau nu, iar răspunsul nu a venit ușor.

M-am mai uitat o dată și m-am gândit că ori și-a aruncat singur cu pensula-n ochi, ori altcineva l-a pedepsit pentru prim-planul strepezit. Apoi am devenit curioasă să aflu care dintre cele două variante e cea adevărată și m-am ridicat să văd ce scrie sub tablou.

Artistul Arnulf Rainer, aveam să aflu în urma unei documentări rapide, e celebru încă din anii 50 pentru picturile cu influențe suprarealiste. Piesa pe care o analizasem eu face parte dintr-o imensă serie de lucrări din anii 70: Face Farces și Body Poses, toate având la bază autoportrete. "Desenând peste fotografiile cu mine însumi... am simțit că mă reproduc, mă transform și mă distrug în același timp.", am citit pe site-ul muzeului Moma din New York.

Așadar puteam fi mulțumită, mă oprisem să disec fix un mare artist. Am mers mai departe cu logica și m-am întrebat dacă faptul că am simțit nevoia să-mi iau timpul de a-mi pune aceste probleme îi conferă lucrării statutul de artă, sau îmi conferă mie statutul de "privitor autorizat"? Sau ambele? Voi ce credeți?

Cam în punctul ăla am realizat că Rainer va fi subiectul textului meu. Pentru mine, descoperirea unui film este mereu echivalentul experienței de la muzeu. Sunt în primul rând spectator și abia apoi privitor autorizat. Diferența este cea dintre emoția simțită "naiv" și înțelegerea aprofundată a omului din spatele ei, a curentului în care acesta se încadrează, eventual a motivelor care au stat la baza poveștii, a contextului social în care a fost creată, etc.

Este un antrenament teribil de bun pe care m-am bucurat să-l pot pune în aplicare pentru Ora de Cinema, în speranța că îl vor încerca și alții. Am căutat filme cât mai diferite, care să poată fi discutate în timpul orei de dirigiență, dar mai ales filme care să se simtă ca o fugă la cinema în timpul școlii. La polul opus, am lucrat fișele ca un îndrumar de posibile discuții despre film și, uneori, lumea din care aparține el. M-am bucurat de fiecare în parte și sper că o veți face și voi. Mai întâi ca spectatori.

Crăița Nanu,
Programator, Festivalul Internațional de film Transilvania